

„Vadlīnijas finanšu institūcijām teroristu finansēšanas gadījumu noteikšanai”

Vadlīnijas finanšu institūcijām teroristu finansēšanas gadījumu noteikšanai

1. Starptautiskā organizācija Financial Action Task Force (FATF) 2001.gada 29.-30.oktobrī Ārkārtējā plenārsēdē pieņēma lēmumu izveidot finanšu institūcijām speciālas vadlīnijas, lai palīdzētu konstatēt terorisma finansēšanas līdzekļus un mehānismus.

Šā dokumenta mērķis ir paaugstināt zināšanu līmeni par to kā teroristi, viņu līdzdalībnieki un terorisma atbalstītāji var izmantot finanšu sistēmu, lai finansētu terorismu.

2. Situācijās, kad viena vai vairākas aizdomīga vai neparasta darījuma pazīmes tiek konstatētas - it sevišķi, ja personas (fiziskās vai juridiskās) dati ir atrodamī Konsolidētajā teroristu sarakstā - tad finanšu institūcijām strikti jāveic sava klienta un tā darījumu izpēti, kā rezultātā nekavējoties jāgatavo ziņojums par neparastu vai aizdomīgu darījumu, kā arī jāizlemj jautājums par attiecīgo finanšu līdzekļu iesaldēšanu.

Terorisma finansēšana un ar to saistītie finanšu institūciju riski

3. Finanšu institūcijas, veicot darījumus un vienlaikus zinot, ka attiecīgie līdzekļi pieder vai tos kontrolē terorists vai teroristu organizācija, vai arī darījums ir saistīts vai tiek izmantots teroristu darbības atbalstīšanai, faktiski izdara Krimināllikumā paredzētu noziedzīgu nodarījumu. Šāda darbība būs noziedzīgs nodarījums neatkarīgi no tā vai darījumā iesaistītajiem līdzekļiem ir noziedzīga izcelsme vai arī legāla izcelsme ar to izmantošanas nolūku - atbalstīt terorismu.

4. Neatkarīgi no tā vai darījumā iesaistītajiem līdzekļiem ir krimināli sodāma saistība ar teroristiem, biznesa attiecības ar šādām personām vai to atbalstītājiem (fiziskajām vai juridiskajām personām) var, pastāvēt zināmiem apstākļiem, veidot finanšu institūcijām reputācijas, darbības un juridiskas dabas riskus. Šāds risks ir vēl jo apdraudošāks, ja iesaistītajai fiziskajai vai juridiskajai personai ir bijis kāds labums no tā, ka likuma subjekts tos nav pietiekami uzraudzījis vai arī pievēris acis uz kādiem apstākļiem, kā rezultātā veikts terora akts.

Pastāvošo prasību darbība

5. Šā dokumenta uzdevums ir paskaidrot un informatīvi papildināt jau esošās noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas prasības, neradot jaunu normatīva rakstura aktu vai prasību un arī to nepārveidojot. Daudzos gadījumos finanšu institūcijām šī informācija jau būs zināma no citiem avotiem.

6. Lai gan šis dokuments pēc tā satura nevar aizstāt kādu citu normatīvo aktu vai tā prasību, tajā sniegtās zināšanas visnotaļ palīdzēs finanšu institūcijai izvairīties no iesaistīšanās darbībās, kas varētu būt saistītas ar terorisma finansēšanu.

Papildus izpētes pasākumu nepieciešamība

7. Finanšu institūcijām ir nepieciešams paplašināt savu praksi un pieredzi, kas varētu palīdzēt noteikt un konstatēt tos darījumus un līdzekļus, kas iesaistīti terorisma finansēšanā. Daža veida darījumu padziļināta izpēte var paplašināt situācijas izpratni un veicināt ziņošanu par neparastiem vai aizdomīgiem darījumiem. Lai nodrošinātu minēto, finanšu institūcijai dažāda veida audita procesa ietvaros būtu visnotaļ lietderīgi izvērtēt jau esošo šīs jomas praksi.

8. Šā dokumenta izmantošanas veidu un apjomu nosaka finanšu institūcija, ņemot vērā gan noteikto riska līmeni konkrētajā gadījumā, gan izlemjot veikt grozījumus iekšējos normatīvajos aktos, bet ne kādā gadījumā tam nevajadzētu atstāt ierobežojošu ietekmi biznesa attiecībās ar leģitīmu klientu. Līdz ar to šis dokuments ir vērtējams tikai kā palīglīdzeklis finanšu institūcijām piemērot praksē tos pasākumus, kurus nosaka spēkā esošie normatīvie akti.

9. Ne vienmēr finanšu institūcijas praksē spēs noteikt, ka konkrētais darījums tik tiešām ir terorisma finansēšana, bet tajā pašā laikā tām ir jābūt spējīgām pēc to pazīmēm konstatēt aizdomīgus un neparastus darījumus un par to ziņot kompetentai valsts iestādei – Finanšu izlūkošanas vienībai (tulcotāja piezīme – Latvijā Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas dienestam), kura kompetence ir veikt šādu darījumu analīzi un lemt par tālāko rīcību.

Terorisma finansēšanas darbību raksturojums

10. Teroristu organizācijām, lai sasniegtu savus mērķus, aktuāla ir nepieciešamība saņemt finansiālu atbalstu. Efektīvai teroristu grupai, līdzīgi kā jebkurai citai noziedzīgai organizācijai, pastāv nepieciešamība izveidot un uzturēt savu finanšu infrastruktūru. Šim nolūkam ir jāizveido finansēšanas avoti, iegūtā finansējuma atmazgāšanas līdzekļi un metodes, kā arī veidi un ceļi, kādos par šiem līdzekļiem tiks iegūti materiāli un citi palīglīdzekļi, kas ir nepieciešami terora aktu organizēšanai un veikšanai.

Teroristu finansējuma izcelsmes avoti

11. Starptautiskie eksperti ir tādās domās, ka terorisms galvenokārt tiek finansēts no diviem avotiem. Pirmais avots ir atsevišķas valstis vai organizācijas ar pietiekoši lielu

infrastruktūru, kas finanšu līdzekļus nodod teroristu organizāciju rīcībā. Tas ir tā sauktais valstu sponsorētais terorisms, kurš pēdējos gados ir mazinājies, jo arvien vairāk to aizstāj atsevišķi indivīdi ar tiem pieejamiem finanšu līdzekļiem, kas var būtiski ar tiem finansēt teroristu grupas. Piemēram, savulaik Osama bin Ladens no personīgajiem līdzekļiem daudz ziedoja Al-Qaeda teroristu tīkla atbalstam.

12. Otrs lielākais teroristu organizāciju ienākumu avots ir ienākumus veidojošas aktivitātes, kā, piemēram, dažādas nelikumīgas vai pat noziedzīgas darbības (cilvēku nolaupišanas, izspiešana, maksas pieprasīšana no biznesmeņiem par „aizsardzību”, kontrabanda, krāpšanas, tajā skaitā izmantojot kredītkartes, zādzības, laupīšanas, narkotiku kontrabanda utt.).

13. Teroristu grupu finansēšana var sevī iekļaut arī ienākumus no legāliem avotiem vai arī kombinētā veidā sajauktus līdzekļus no legāliem un noziedzīgiem avotiem. Ienākumu izmantošana arī no legāliem avotiem ir teroristu organizāciju un tradicionālo noziedzīgo grupējumu viena no būtiskākajām atšķirībām.

14. Teroristu organizāciju finansiālā atbalstīšanā bieži ir iesaistītas dažāda veida labdarības organizācijas. Daudzos gadījumos ziedotāji ir pārliecināti par ziedotās naudas tālāku izmantošanu tik tiešām cēliem mērķiem. Tāpat daudzos šādos gadījumos labdarības organizācijas ir izveidotas un darbojas likumīgi. Lielākajai daļai tās biedru nav darīts zināms, ka daļa no finansējuma nonāk teroristu rīcībā. Piemēram, finanšu līdzekļi tiek vākti vienā valstī, tās labticīgajiem dalībniekiem iesaistoties dažādos līdzekļu vākšanas pasākumos (gatavojot reklāmas tekstus, vācot finanšu līdzekļus kultūras un cita veida sociālos pasākumos), bet finanšu līdzekļi tālākai to izmantošanai tiek pārsūtīti uz citu valsti, kur šīs labdarības organizācijas vadībā iefiltrējas terorisma atbalstītāji, kas pārņem finanšu līdzekļu tālāko kontroli.

Terorisma finansēšanai savāktu finanšu līdzekļu legalizācija (atmazgāšana)

15. Teroristu kā arī to atbalstītāju un tradicionālo noziedzīgo organizāciju līdzekļu ieguves izmantotajās metodēs no noziedzīgiem avotiem ir maz atšķirību. Lai gan liekas, ka nav loģiskas vajadzības legalizēt no legāliem avotiem iegūtus līdzekļus, tomēr bieži ir vajadzība noslēpt saikni starp līdzekļu atrašanās vietu un to legālo avotu, jo teroristiem tomēr pastāv legalizācijas vajadzība, jo līdzekļu izmantošanai jānotiek bez kompetento iestāžu uzmanības pievēršanas. Tā rezultātā teroristu grupas izmanto tās pašas noziedzīgo organizāciju legalizācijas metodes - skaidras naudas kontrabandu, strukturizētus depozītus, monetāro instrumentu (ceļojumu čeku, banku čeku...), kredīta un debeta karšu iegādāšanos, naudas pārvedumus.

16. Atšķirības starp legāliem un noziedzīgi iegūtiem līdzekļiem dažās valstīs var radīt nopietnas juridiskās problēmas terorisma finansēšanas apkarošanas jautājumos. Legalizācija (naudas atmazgāšana) vispārīgos vilcienos tiek definēta kā no noziedzīgiem nodarījumiem iegūto līdzekļu slēpšana vai maskēšana, lai noslēptu saikni starp konkrēto noziedzīgo nodarījumu un no tā iegūtajiem līdzekļiem. Atšķirībā no minētā teroristu mērķis nav labuma gūšana no noziegumiem pati par sevi, bet gan

līdzekļu iegūšana teroristu darbībai. Daudzās valstīs terorisma finansēšana var nebūt iekļauta naudas atmazgāšanas predikatīvo noziegumu lokā, kas tur var radīt neiespējamu piespiedu pasākumu realizēšanu pret teroristu darbību.

17. Teroristu finansiālā atbalsta iegūšana no legāliem avotiem (piemēram, no ziedojumiem) šo faktoru dēļ padara šo faktu konstatēšanu un līdzekļu kustības izsekošanu vēl jo grūtāku. Bezpeļņas organizācijas un citi juridiskie veidojumi spēlē svarīgu lomu terorisma finansēšanā. Pastāvot līdzekļu legālai izcelsmei, ir viena vai vairākas pazīmes, kas norāda uz vienu vai vairākiem darījumiem kā saistību ar terorisma finansēšanu.

18. Vēl ir vairāki terorisma finansēšanas aspekti, kas apgrūtina tās atklāšanu – darījumu saturs un apmēri. Vairāki FATF eksperti norāda, ka terora aktu sagatavošana ne vienmēr prasa lielus līdzekļus un ar to saistītie darījumi ne vienmēr ir kompleksi. Piemēram, 2001.gada 11. septembra notikumu dalībnieku darījumu izpēte parāda, ka darījumos figurē mazas summas un darījumu operācijas ir parastie pārskaitījumi. Darījumu dalībnieki parādās kā ārvalstu studenti, kuri no vecākiem saņem mācību naudu un līdz ar to šie darījumi nav tādi, kas prasītu finanšu institūcijām vajadzību pēc īpašas izpētes.

Tādu finanšu darījumu raksturojums, kurām var būt nepieciešama papildus izpēte.

Veicot ikdienas darbu, finanšu institūcijām vajadzētu būt zināmiem atsevišķu darījumu elementiem, kas varētu norādīt uz līdzekļu saistību ar terorisma finansēšanu. Tālākais potenciāli aizdomīgo darbību saraksts ir domāts, lai parādītu tos darījumu veidus, kuriem varētu būt nepieciešama papildus izpēte. Šis saraksts nav izsmeļošs, tāpat arī tam nav juridiski saistošs spēks saistībā ar ziņošanu par neparastiem vai aizdomīgiem darījumiem.

Šai sarakstā esošā informācija, būtu jāņem vērā līdz ar citu informāciju (ieskaitot teroristu sarakstu), lai vienas vai vairāku šādu darbību konstatēšanas gadījumi būtu par pamatu tālākai pastiprinātai darījumu izpētei. Kaut arī pati par sevi šādas sarakstā esošās darbības pastāvēšana automātiski nenozīmē, ka darījums ir neparasts vai aizdomīgs.

Finanšu institūcijām vajadzētu pievērst uzmanību šādām aizdomīguma pazīmēm, kuras varētu liecināt par iespējamu saistību ar terorisma finansēšanu:

1. Konti

1.1.Sākotnēji kontā tiek veikti periodiski ienākošie maksājumi, lai radītu leģitīmu aizsegu, un pēc tam konts tiek iesaistīts krāpnieciskās darbībās.

1.2.Kontā ar jau nelielu atlikumu tiek iemaksāta viena vai vairākas lielas summas, kuras pilnībā tiek izņemas skaidrā naudā ikdienas darījumu rezultātā.

1.3. Pie konta atvēršanas klients atsakās sniegt pieprasīto informāciju, mēģina samazināt līdz minimumam pieprasījuma līmeni, uz ko sniedz informāciju iespējami mazākā apjomā vai arī sniedz grūti pārbaudāmu vai arī pieprasījumam neatbilstošu informāciju.

1.4. Ar kontā esošajiem līdzekļiem pilnvarotas rīkoties personas, kuras nesaista radniecības vai biznesa saites.

1.5. Viena vai vairākas fiziskās personas bez pietiekoša ekonomiska vai juridiska pamatojuma ir pilnvarotas rīkoties ar kontiem, kuri pieder vairākām vienā adresē reģistrētām juridiskajām personām.

1.6. Nesen nodibinātas juridiskās personas kontā iemaksas salīdzinoši ir lielākas nekā tās dibinātāju ienākumi.

1.7. Persona atver vairākus kontus, kuros nelielo ienākošo maksājumu kopsumma ir salīdzinoši lielāka par šīs personas iespējamiem ienākumiem.

1.8. Kontu atvērusi juridiskā persona, kura iesaistījusies kopējās aktivitātēs ar asociāciju vai nodibinājumu, kuras mērķi ir saistīti ar teroristu organizāciju dažādām prasībām.

1.9. Kontu atvērusi juridiskā persona, nodibinājums vai asociācija, kas varētu būt saistīta ar teroristu organizāciju un finanšu līdzekļu plūsma kontā pārsniedz tās iespējamus ienākumus.

2. Ienākošie un izejošie maksājumi

2.1. Juridiskās personas kontā finanšu līdzekļu iemaksas mijas ar darījumiem ar monetārajiem instrumentiem un šāda veida darbība nav tipiska šāda veida uzņēmējdarbībai.

2.2. Neparasti lielas skaidrās naudas debeta operācijas mijas ar parasta apjoma šādām debeta operācijām.

2.3. Fiziskās vai juridiskās personas kontā tiek veiktas liela apjoma skaidrās naudas iemaksas, lai gan atbilstoši to darbībai vajadzētu būt darījumiem ar cita veida finanšu instrumentiem.

2.4. Kontā skaidrās naudas iemaksas mijas ar darījumiem ar cita veida finanšu instrumentiem un šāda veida darbība nav raksturīga šim kontam.

2.5. Dažādas personas vienā filiālē tai pašā kontā vienā dienā veic daudzus darījumus.

2.6. Daudzas iemaksas vienā kontā caur dažādām bankas filiālēm vai arī vienā filiālē kontā iemaksas veic daudzas personas.

2.7. Tiek veikts ienākošais vai izejošais maksājums, kura summa ir tieši nedaudz zem klienta identifikācijas vai arī ziņošanas sliekšņa.

2.8. Iemaksai kontā tiek atnesta nesaskaitīta naudas summa. Pēc tās saskaitīšanas darījuma summa tiek samazināta, lai būtu zem klienta identifikācijas vai ziņošanas sliekšņa.

2.9. Ienākošie vai izejošie maksājumi ar daudziem dažādiem finanšu instrumentiem tiek veikti tā, lai to kopsumma vienmēr būtu zem identifikācijas vai ziņošanas sliekšņa.

3. Naudas pārvedumi

3.1. Naudas pārvedumi par summām zem identifikācijas vai ziņošanas sliekšņa.

3.2. Naudas pārvedumi, kur nosūtītāja vai tās pilnvarotās personas identifikācijas dati pretēji esošajām prasībām netiek sniegti.

3.3. Tiek izmantoti daudzi fizisko, juridisko personu, tajā skaitā dažāda veida bezpeļņas organizāciju, konti, lai saņemtu un nekavējoties pārskaitītu finanšu līdzekļus nelielam skaitam saņēmēju.

3.4. Klienta interesēs trešās personas veikta valūtas maiņas operācija, kam seko biznesa veidam neraksturīgs pārskaitījums citai personai vai uz valsti ar paaugstinātu terorisma risku.

4. Klienta un tā biznesa raksturojums

4.1. Līdzekļu veidošanās uzņēmējdarbība, tās īpašnieku izcelsme vai daudzu iesaistīto personu, kuras pilnvarotas vadīt minētā rakstura uzņēmējdarbību, izcelsme ir saistīta ar valstīm ar paaugstinātu terorisma risku.

4.2. Skaidrās naudas darījumos iesaistītajām fiziskajām personām ir viena adrese, tajā skaitā tā sakrīt ar uzņēmējdarbības adresi un/vai tajā pašā laikā nesakrīt ar viņu paziņoto sociālo stāvokli (piemēram, students, bezdarbnieks, pašnodarbinātais).

4.3. Darījuma veicēja paziņotais sociālais stāvoklis neatbilst veikto darījumu veidam vai apjomam (piemēram, students vai bezdarbnieks saņem vai veic lielu skaitu naudas pārskaitījumus vai kurš ik dienas dažādās vietās veic maksimāli atļautos apjomos skaidrās naudas debetoperācijas).

4.4. Bezpeļņas vai sabiedriskā labuma organizācijas veic finanšu darījumus bez loģiska ekonomiska pamatojuma vai tiem nav saprotamas saistības ar šo organizāciju izveidošanas mērķiem.

4.5. Dažādu vērtību uzglabāšanas pakalpojums mantu glabātuvē (seifos) tiek sniegts komercuzņēmumam, kura biznesa darbības veids nav zināms vai arī tā biznesa darbībai šāda pakalpojuma izmantošana nav raksturīga.

4.6. Neizskaidrotas neatbilstības, kas rodas klienta identifikācijas procesā vai šai procesā iegūto datu pārbaudes rezultātā (piemēram, starp iepriekšējo un pašreizējo rezidences valsti, pases izdevējvalsti, pēc atzīmēm pasē redzamajām valstīm un dokumentiem, kas apstiprina personas datus un dzimšanas vietu).

5. Darījumu saistība ar augsta riskam valstīm vai teritorijām

5.1. Darījumi, kuru skaitā ir valūtas maiņas operācijas, kurām seko tūlītēji naudas pārvedumi uz augsta riska valstīm vai teritorijām (piemēram, uz valstīm, kuras nacionālajos normatīvajos aktos definētas kā augsta riska vai atrodas FATF speciālajos sarakstos kā nesadarbojošās valstis vai teritorijas).

5.2. Iemaksām seko tūlītēji naudas pārvedumi, tajā skaitā caur vai uz augsta riska valstīm vai teritorijām, kuras aprakstītas 5.1.punkta piemēros.

5.3. Caur biznesa vajadzībām atvērtu kontu iziet liels skaits ienākošo un izejošo maksājumu, kuriem nav acīmredzama biznesa vai cita ekonomiska pamatojuma, tajā skaitā kad šīs darbības tiek veiktas caur vai uz valstīm vai teritorijām, kuras aprakstītas 5.1.punkta piemēros.

5.4. Tiek izmantots liels skaits kontu finanšu līdzekļu vienkopus savākšanai un tālākai pārvietošanai mazākam skaitam ārzemēs esošu patieso labuma guvēju (personīgām vai biznesa) vajadzībām, tajā skaitā, ja tie atrodas augsta riska valstīs vai teritorijās, kuras aprakstītas 5.1.punkta piemēros.

5.5. Klients iegādājas finanšu instrumentu vai iesaistās komerciālos finanšu darījumos, kuri raksturojas ar finanšu līdzekļu kustību caur vai uz augsta riska valstīm vai teritorijām, kuras aprakstītas 5.1.punkta piemēros, un nav acīmredzama loģiska biznesa iemesla saistībai ar šīm valstīm vai teritorijām.

5.6. Kontu atvēršana finanšu institūcijām no augsta riska valstīm un teritorijām, kuras aprakstītas 5.1.punkta piemēros.

5.7. Finanšu līdzekļu nosūtīšana vai saņemšana no augsta riska valstīm vai teritorijām, kuras aprakstītas 5.1.punkta piemēros.

Sagatavoja Kontroles dienests

18.03.2013.

„Teroristu finansēšana”

Ievads

Apvienoto Nāciju Organizācijas Drošības Padomei 2001.gadā pieņemot Rezolūciju Nr.1373, starptautiskā sabiedrība finansiāla rakstura pasākumus izvirzīja kā centrālos cīņai pret terorismu.

Tā paša gada oktobrī FATF (Financial Action Task Force) paplašināja savas pilnvaras cīņā ar naudas atmazgāšanu, iekļaujot to skaitā arī terorisma finansēšanas apkarošanu un jau esošos standartus cīņai ar noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju papildināja ar speciālām rekomendācijām teroristu finansēšanas apkarošanai.

FATF agrāk paveiktā darba secinājumi tika koncentrēti uz naudas atmazgāšanas un teroristu finansēšanas līdzībām. Tajā skaitā uz naudas atmazgāšanas un teroristu finansēšanas kopīgo mērķi slēpt un maskēt finanšu resursus un to kustību no valsts institūciju analītiskās izpētes.

Kopš 2001.gada ir ticis veikts nozīmīgs darbs, lai izvērtētu kā valstis ir piemērojušas praksē finanšu pasākumus, privātais sektors un bezpeļņas organizācijas ņēmušas dalību, lai:

- atturētu no iesaistīšanās terorismā,
- atklātu terorismu,
- pārtrauktu terorismu.

Kaut gan daudz kas ir apgūts, lai apzinātu kā teroristi izmanto finanšu darījumus savu aktivitāšu atbalstam, tomēr ir tikai ierobežoti panākumi specifisku pazīmju pilnveidošanā, lai palīdzētu finanšu institūcijām noskaidrot šādus darījumus. Ir nepieciešams pārskatīt mūsu priekšstatus par teroristu finansēšanas procesu un kā iegūtā informācija varētu visefektīvāk tikt izmantota cīņai ar terorismu.

Lai informētu par paveikto, tika uzsākts veidot šo tipoloģiju pētījumu projektu nolūkā radīt pastāvošās situācijas atainojumu par veidiem kā teroristi vairo, pārvieto un izlieto finanšu līdzekļus. Šis ziņojums ir veidots no četrām daļām: 1) par veidiem kādos teroristu organizācijas izlieto finanšu līdzekļus, 2) kā teroristi pavairo finanšu līdzekļu apjomu, 3) par izmantotajiem līdzekļiem finanšu pārvietošanā, 4) pasaules sabiedrības reakcija uz teroristu finansēšanu.

Teroristu vajadzības pēc finanšu līdzekļiem

Lai identificētu un izsekotu teroristu finanšu līdzekļu kustību, vispirms ir jāizprot mūsdienu teroristu grupas finanšu vajadzības. Izmaksas saistās ne tikai lai organizētu teroristu uzbrukumus, bet svarīgi ir arī uzturēt un attīstīt teroristu organizāciju un tās ideoloģiju. Līdzekļi ir nepieciešami, lai uzturētu kareivīgo ideoloģiju, maksātu iesaistītajiem un viņu ģimenēm, organizētu pārceļošanu, apmācītu jaunos organizācijas dalībniekus, viltotu dokumentus, maksātu kukuļus, apgūtu ieročus un veidotu uzbrukumus.

Bieži ir arī augstas izmaksas dažiem pakalpojumiem, ieskaitot propogandas un šķietami leģitīmai sociāla rakstura un labdarības darbībai, lai nodrošinātu leģitimitātes piesegu organizācijai, kas cenšas panākt savu mērķu sasniegšanu ar terorismu.

Līdzekļu piešķiršanas veids operatīvās un plašākas darbības atbalstam var būt atkarīgs no teroristu organizācijas tipa - ar tradicionālo, hierarhisko valstij līdzīgo uzbūvi no vienas puses un mazām, decentralizētām, neatkarīgām atbalstītām organizācijām no otras puses. Galējā variantā, šai otrajā kategorijā ietilpst mazi, šķietami pašu vadīti tīkli, kas meklē līdzekļu sagādes iespējas ar metodēm, kas maz atšķiras no viņu ikdienas darbības. Iegādes - pat lai sagādātu līdzekļus uzbrukumiem - nav uzkrītošas.

Teroristu finansēšanas vajadzības iedalāmas divās daļās: 1)līdzekļu sagādāšana speciālām operācijām, tādas kā ar speciālajām operācijām saistītās tiešās izmaksas un 2)plašākas organizatoriskās izmaksas, lai veicinātu teroristu organizācijas ideoloģijas izplatību un attīstītu un virzītu organizatoriskā atbalsta infrastruktūru.

Tiešais operatīvais atbalsts

Lai gan teroristu vajadzības pēc finanšu līdzekļiem ir gana plašas, lai tās īsi aprakstītu vienā dokumentā, pieejami avoti norāda uz dažām kopsakarībām kā teroristi izlieto līdzekļus. Vajadzības pēc finansēm iekļauj sevī sekojošo:

Teroristu uzbrukumu un konfliktu tiešās izmaksas

Izejmateriālu veidi specifisko uzbrukumu sagatavošanai ir ļoti dažādi un to skaitā var būt, piemēram, transporta līdzekļi, sprāgstvielu sastāvdaļas, kartes, izlūkošanas ierīces. Šīs teroristu uzbrukumu tiešās izmaksas, salīdzinot ar nodarītajiem zaudējumiem, bieži ir ļoti zemas, par ko liecina sekojoši piemēri:

-uzbrukums 7.07.2005. Londonas transporta sistēmai (8000 GBP);

-sprādzieni 11.03.2004. Madrides vilcienos (10 000 USD);

- sprādzieni Stambulas automaģistrālēs 15.-20.11.2003. (40 000 USD);
- Džakartas JW Marriot viesnīcas spridzināšana 5.08.2003. (30 000 USD);
- sprādzieni Bali 12.10.2002. (50 000 USD);
- uzbrukumi USS Cole 12.10.2000. (10 000 USD);
- sprādzieni vēstniecībā Austrum - Āfrikā 7.08.1998. (50 000 USD).

Algas/iztikas līdzekļi un sakaru uzturēšana

Indivīda darbība rada ikdienas izmaksas, tajā skaitā arī šīs personas apgādībā esošo uzturēšanai. Teroristu grupai ir jāuztur sakari ar tās dalībniekiem un varbūt arī ar kopējo grupu tīklu. Tie varētu būt lielākie ieguldījumi, ja nav cita ienākumu avota darbības uzturēšanai (piemēram, nodarbinātība, sociālā palīdzība).

Apmācība, pārvietošanās un loģistika

Gan ideoloģiskajā audzināšanā, gan praktisko iemaņu apgūšanā dalībnieku apmācība ir būtisks ieguldījums teroristu sagatavošanā. Apmācību un pārvietošanās finansēšana, kas sevī var iekļaut viltotu dokumentu izgatavošanu, daudziem teroristu tīkliem sastāda svarīgu izdevumu posteni. Pat nesētajos uzbrukumos, kuros piedalījās vietējie teroristi bez plašas virsvadības, bija arī tādi dalībnieki, kuri pirms tam bija devušies uz apmācībām vai cita veida treniņiem pirms reālas aktīvas darbības uzsākšanas.

Līdzekļu sadale

Teroristu grupai, kas ir daļa no lielākas organizācijas vai kurai ir kopīgs mērķis vai ideoloģiska vai reliģiska pagātne ar citu grupu vai visu organizāciju, var tikt izteikts aicinājums vai arī tā var justies piespiesta sniegt finansiālu ieguldījumu.

Plašāka mēroga organizatoriskās prasības

Finansiāli teroristu grupu tīkla vai specifiskas grupas uzturēšana - jaunu dalībnieku vervēšana, plānošana un iegādes uzbrukumu starplaikos, ir lielākie līdzekļu izdevumu posteņi. Bez tam līdzekļi ir nepieciešami teroristu uzbrukumu finansēšanai un tiešam darbības atbalstam. Teroristu organizācijām ir nepieciešami līdzekļi atbalstošās infrastruktūras attīstībai, dalībnieku vervēšanai un ideoloģijas attīstībai. Papildus izdevumi infrastruktūrai var tikt tērēti labdarības organizāciju atbalstam vai arī masu medijiem, kurus kontrolē vai kuru īpašnieki ir teroristu organizācija.

Labdarības organizācijas

Teroristu organizāciju tīkli bieži izmanto labdarības organizācijas un uzņēmēj sabiedrības, kas piekrīt sadarboties vai arī tās piespiež to darīt. Piemēram, dažām grupām ir sakari ar labdarības organizāciju filiālēm augsta riska reģionos vai/un pasaules mazattīstītajiem reģioniem, kur valsts nodrošinātais labklājības līmenis ir ierobežots vai pat vispār nepastāv. Šajā sakarā, grupas, kuras izmanto terorismu kā primāro līdzekli savu mērķu sasniegšanai, var izmantot saistītās labdarības organizācijas kā finansējuma avotu, kas var novirzīt finansējumu teroristu uzbrukumu vajadzībām un teroristu vervēšanai, piešķirot uz terorismu bāzētai organizācijai leģitimitātes piesegu.

Masu mediju izmantošana

Papildus organizāciju sociālās labklājības funkcijām, kas veiktas ar pusmilitārām metodēm, bieži tiek izmantotas izsmalcinātas sabiedrisko attiecību un masu mediju darbības sastāvdaļu sajaukums, lai no tā iegūtu terorisma ideoloģija.

Teroristu grupas, tādas kā Al-Qaeda, speciāli lietpratīgi manipulē ar televīziju, izmantojot video sižetus. Papildus minētajam, virtuāli katra teroristu organizācija izmanto mājaslapu, kas veltīta jaunu grupas dalībnieku vervēšanai un asinsizliešanas sludināšanai. Šie lielākie masu mediju līdzekļi izplata plašu vardarbības propogandu un asinsizliešanas idejas, pašnāvnieku izraisītus sprādzienus un nevainīgu civiliedzīvotāju noslepkavošanu, radot tiešus draudus starptautiskajai stabilitātei.

Līdzekļu izlietošanas dažādība parāda, ka pat maz izmaksājošs individuāla terorista uzbrukums, kurš spēj nodarīt lielus zaudējumus, daudz maz nozīmīga infrastruktūra (pat relatīvi slikti organizēta) ir pieprasīti, lai visu laiku atbalstītu starptautisko teroristu tīklu un veicinātu tās mērķu sasniegšanu.

Plašs darbību spektrs atspoguļojas teroristu tīkla veiktajā finansēšanā. Piemēram, saskaņā ar ASV Nacionālās Pretteroristu Komisijas (National Commission on Terrorist Attacks) rīcībā esošo informāciju, Al-Qaeda pirms 11. septembra uzbrukumiem iztērējusi ap 30 miljoniem ASV dolāru uzbrukuma operāciju finansēšanai, apmācību izvešanai un militārajai aparatūrai, ieguldījumos Taleban organizācijā un tās augsta līmeņa amatpersonās un epizodiski ieguldot teroristu organizācijās.

Kaut gan Al-Qaeda hierarhiskā, gandrīz birokrātiskā vadības un kontroles struktūra teroristu uzbrukumu, tādu kā 11. septembrī, finansēšanai var pārveidoties vairāk fragmentētos un decentralizētos modeļos, visā šai laikā terorisma finansēšanas vajadzības pašas par sevi katrā ziņā nav mainījušās.

Teroristu līdzekļu veidošanās

Vispārīgi izsakoties teroristu organizācijas var iegūt finanšu līdzekļus no legāliem avotiem, tajā skaitā ļaunprātīgi izmantojot labdarības organizācijas vai legālo biznesu un pašfinansēšanos, valsts sponsorus un darbības mazattīstītajās valstīs un citās drošās vietās.

Teroristu finansēšanas avoti var tikt iedalīti divos veidos: liela apmēra finansiālā atbalstā - no valstīm, kompānijām, labdarības vai licencēšanas institūcijām finanšu jomā, un maza apjoma finansiālā atbalstā, kas bāzējas uz pašfinansēšanos, izmantojot savu atalgojumu par darbu vai sociālo palīdzību. Parasta teroristu organizācija var izmantot vairākas finansēšanas metodes.

Finansējuma iegūšana no legāliem avotiem

Teroristu organizācijas saņem ievērojamu atbalstu un finansējumu no un caur legāliem avotiem, tajā skaitā labdarības organizācijām, biznesa veidiem, un no teroristu un viņu sabiedroto veiktās pašfinansēšanās no nodarbinātības, ietaupījumiem un sociālās palīdzības maksājumiem. Tajā ir iekļauts tā sauktais „melnās atmazgāšanas” fenomens, kad legālie līdzekļi, piemēram, kas iegūti no labdarības organizāciju iegūtā vai valdības subsīdijām un sociālajiem pabalstiem, tiek pāradresēti radikalizācijas mērķu sasniegšanas vai teroristu vervēšanas nolūkiem.

Labdarība organizācijas

Labdarības vai bezpeļņas organizācijām piemīt īpašības, kuru dēļ tās ir saistošas teroristiem vai neaizsargātas pret ļaunprātīgu izmantošanu teroristu finansēšanai. Viņas bauda sabiedrības uzticību, tām ir pieeja ievērojamiem līdzekļiem un to darbība bieži ir saistīta ar intensīvu skaidrās naudas apgrozību. Turklāt dažām labdarības organizācijām ir globāla darbība, kas nodrošina finanšu darījumus un operācijas nacionālā un starptautiskā līmenī, bieži teroristu darbības teritorijās vai tuvu tām. Visbeidzot, labdarības organizācijas ir pakļautas ievērojami vājākām regulējošām prasībām kā finanšu institūcijas vai valsts īpašumā esošie uzņēmumi (piemēram, sākuma kapitāls, profesionālā sertifikācija vai darbinieku un trastu biogrāfiju pārbaudes, vai esošo dokumentu saglabāšana, ziņošana un uzraudzība), un tas ir atkarīgs gan no konkrētās valsts, gan labdarības organizācijas juridiskās formas un ietekmē tās ne-finansiālo lomu.

Attīstot finanšu standartus cīņā pret terorismu, FATF ir konstatējusi, ka „bezpeļņas organizāciju ļaunprātīga izmantošana terorisma finansēšanā ir novērtēta kā pati vājākā vieta globālajā cīņā pret terorisma finansēšanu”.

Labdarības organizācijām ir piemītoši vairāki riska profili un tie atšķiras pēc tiem konstatētā neparastā raksturojuma un tas palīdz identificēt terorisma finansēšanu. Vispārīgi runājot, ir trīs to ļaunprātīgas izmantošanas formas:

- 1) Līdzekļu novirzīšana ar krāpšanas palīdzību - piemēram, ziedotājiem tiek apgalvots, ka viņi ziedo bāreņiem, bet pēc tam labdarības organizācija izmanto

naudu teroristu finansēšanai. Tas var notikt vienlaicīgi ar labdarību un visādi citādi leģitīmā labdarības organizācijā.

- 2) Tiek izmantota pilnīgi viltus vai tāda organizācija, kas izliekas par labdarības organizāciju, bet faktiski ir teroristu grupas organizācija.
- 3) Plaša izmantošana - piemēram, labdarības organizācija gūst naudu, lai pabarotu bāreņus un tiešām to dara, bet izmantojot izraudzītas teroristu organizācijas.

Līdzekļu novirzīšana/izkrāpšana no labdarības organizācijām

Veicot prakses izpēti šā dokumenta sastādīšanas nolūkā, tika fiksēts gadījums, kad leģitīmi izveidota labdarības organizācija ātri saņēma no vietējās pašvaldības lielu naudas summu. Organizācijas kontrolieris daļu no saņemtās naudas ar skaidrās naudas kurjera palīdzību nosūtīja uz Pakistānas teritorijā bāzētu teroristu apmācības nometni.

Viltus labdarības organizācijas

Kamēr ir gadījumi, kad atbildīgās amatpersonas piesavinās labdarības organizāciju līdzekļus, parādās arī tādi gadījumi, kuros visa labdarības organizācija tiek izmantota kā līdzeklis ziedotāju apkrāpšanai, lai iegūtu līdzekļus terorismam. Teroristu organizācijas izmanto viltus labdarības organizācijas it kā leģitīmu labdarības organizāciju lomā, lai slēptu teroristu finansēšanas darbības un līdz ar to nodrošinātu acīmredzami leģitīmus izskaidrojumus esošajām saistībām ar teroristu grupām.

Plašas izmantošanas gadījumi

Cita bažas izraisoša joma ir labdarības organizāciju izmantošana, lai iegūtu līdzekļus trešajās valstīs esošajiem saņēmējiem, kuri darbojas organizatoriskās struktūrās, kuras pielieto arī daļēji militāru vardarbību – gadījums par apsūdzību 2000.gadā pret lielāko bezpeļņas organizāciju ASV. Noskaidrot vai pastāv saistības starp labdarības organizācijas militārajiem un labdarības mērķiem var būt apgrūtināši.

Līdzekļu izmantošana, lai atbalstītu teroristu grupu un pusmilitāru grupu dalību konfliktos, atšķiras no citām formām kā teroristi izmanto labdarības organizācijas, dodot lielāku iespēju tiesību aizsardzības iestādēm tos atklāt. Nepieciešamā finansējuma mērogs ir liels un pastiprināta līdzekļu virzība tiek koncentrēta no konkrētām līdzekļu ieguves vietām, kur dzīvo tā pati etniskās grupas diaspora, uz teroristu organizāciju kontrolētajām teritorijām.

Leģitīmais bizness

Leģitīmā biznesa ienākumi var tikt izmantoti kā līdzekļu avots, lai atbalstītu teroristu aktivitātes. Tas ir īpašs risks nozarēs, kur netiek pieprasīta formāla kvalifikācija (tāda kā amata meistara kvalifikācija) un kur biznesa uzsākšana neprasa būtiskus ieguldījumus. Risks, ka līdzekļi tiks pārdaļīti arī teroristu darbības atbalstam, ir lielāks tur, kur deklarētos un faktiskos pārdošanas apjomus ir grūti savstarpēji salīdzināt, kā tas ir gadījumos ar biznesu, kur intensīvi izmanto skaidro naudu.

Pašfinansēšana

Dažos gadījumos teroristu grupas tiek finansētas no iekšējiem resursiem, ieskaitot ģimenes un citus ne - kriminālus avotus. Naudas apjomi mazu uzbrukumu finansēšanai var tikt iegūti no atsevišķiem teroristiem un pieejamiem ietaupījumiem, kredītiem vai viņu kontrolētu biznesa uzņēmumu ienākumiem. Teroristu organizācijas var būt plaši decentralizētas un pašfinansēšana var aptvert gadījumus, kuros relatīvi autonomi ārējais finanšu palīdzības sniedzējs, kurš nav tieši iesaistīts uzbrukumu plānošanā un izdarīšanā, tomēr iegulda finansējumu.

Finansējuma gūšana no noziedzīgi iegūtiem līdzekļiem

Agrāk dažas teroristu grupas lielu finansējuma daļu ieguva no pašfinansēšanas un valsts terorisma sponsoriem. Līdz ar starptautiskā spiediena palielināšanos daudzi no šiem finansējuma avotiem kļuva mazāk uzticīgi un, dažos gadījumos, pazuda pavisam. Papildus, nekad nebūdamas decentralizētas, neatkarīgas grupiņas nevarēja izmantot tāda paša līmeņa pieeju ārvalstu finansējumam kā tradicionālās teroristu grupas. Tā rezultātā teroristu grupas pievērsās alternatīvam finansējuma avotam, tajā skaitā tādām noziedzīgām darbībām kā ieroču kontrabanda, nolaupīšana par izpirkuma maksu, izspiešana, rekets un narkotiku kontrabanda.

Teroristu izmantotās kriminālās aktivitātes finansējuma iegūšanā plešas no zema līmeņa krāpšanām līdz iesaistīšanās smagos noziegumos un organizētajā noziedzībā. Bieži ir grūti noteikt vai no minētajām darbībām iegūtie līdzekļi ir paredzēti teroristu darbībai vai tie ir tikai vispārējas kriminālas darbības rezultāts. Konkrētas lietas parāda, ka kriminālās aktivitātes, kurās teroristi tika iesaistījušies, bija narkotiku tirdzniecība, kredītkaršu krāpšanas, krāpnieciskas darbības ar čekiem un izspiešana.

Narkotiku kontrabanda

Teroristu grupām narkotiku kontrabanda ir pievilcīgs finansējuma avots, dodot iespēju iegūt lielas naudas summas. Paļaušanās līmenis uz narkotiku kontrabandu kā teroristu finansējuma avotu ir audzis līdz ar valsts sponsorētu finansējumu teroristu grupām. Šī tendence padarījusi arvien neskaidrāku atšķirību starp teroristu un narkotiku kontrabandas organizācijām.

Kriminālās un teroristu organizācijas turpina attīstīt starptautiskos tīklus un atbalsta punktus. Globalizācija ir devusi iespēju terora un kriminālajām organizācijām paplašināt un dažādot viņu aktivitātes, izmantojot priekšrocības ko dod komunikāciju starptautiskā pieejamība un banku sistēmas, tāpat kā robežu atvēršana atvieglo viņu darbību.

Izlūkošana un izmeklēšana ir atklājusi tiešas saiknes starp dažādām teroristu un narkotiku kontrabandas organizācijām, kuras bieži strādā kopā vajadzības, ērtību un kopējā labuma dēļ.

Kredītkaršu krāpšanas

Ir dažādas metodes kā veikt dažādus iepirkumus, negodīgi izmantojot kādas personas kredītkaršu informāciju – bet viens no vienkāršākajiem veidiem kā to izdarīt ir nopirkt preces, izmantojot internetu vai mobilo telefonu.

Darbojas tirgus, kurā var nelegāli iegādāties personas informāciju, ieskaitot kredītkartes konta numurus, tāpat arī personas datu informāciju – kartes īpašnieka pilnu vārdu, norēķinu adresi, telefona numuru, kartes izdošanas un derīguma beigu termiņa datumus, kartes otrā pusē esošo apdrošināšanas numuru utt..

Čeku krāpniecība

Ir tikuši konstatēti vairāki gadījumi, kuros banku apkrāpšanas pamatā ir bijis nodoms iegūt finansējumu terorismam. Šajos gadījumos banku konti tikuši atvērti uz viltotu identifikācijas dokumentu pamata un krāpnieciskām iemaksām. Čeku grāmatiņas pēc tam tikušas aizpildītas un liels to skaits uzkrāts, tās tika lietotas, lai iegādātos preces no universālveikaliem zem summas, no kuras varētu tikt uzsāktas pārbaudes vai kontā ir pietiekoši finanšu līdzekļi. Preces tiek atdotas atpakaļ, lai apmaiņā iegūtu skaidro naudu. Šīs darbības organizētā veidā veic personas, kuras vienlaicīgi aizpilda čekus dažādās vietās no viena un tā paša konta.

Krāpšanas ar čeku grāmatiņām ir figurējušas vairākās teroristu finansēšanas lietās, ātri ļaujot teroristiem iegūt un novirzīt ievērojamas skaidrās naudas summas. Bieži vien novēršanas pasākumi ir stipri ierobežoti, lai izvairītos no „ierindas” noziegumiem, nerunājot nemaz par terorisma finansēšanu gadījumiem. Šādas krāpšanas var tikt izdarītas vienas pašas vai kopā ar citiem noziegumiem, lai palielinātu iegūtamās naudas apjomu.

Izspiešana

Teroristu un pusmilitāru grupu atbalstītāji izmanto viņu klātbūtni klejojošajās vai diasporas kopienās, lai iegūtu finansējumu ar izspiešanas palīdzību. Teroristu organizācija var izmantot savus kontaktus, lai iekasētu maksu no kopienas ienākumiem un uzkrājumiem. Izspiešana galvenokārt ir tēmēta pret pašu kopienas, kur ir lielas bailes no atbēdības, ja kāds kaut ko ziņos valsts iestādēm. Viņi var arī draudēt ar kaitējuma nodarīšanu cietušā radniekiem, kas atrodas šai izcelsmes valstī, tālāk tādējādi izvairoties no jebkādas tiesību aizsardzības iestāžu pret darbības.

Izspiešana no diasporas kopienām var būt nozīmīgs un nemainīgs finansējuma avots. Aprēķini rāda, ka pirms 2001.gada viena teroristu grupa saņēma ik mēnesi līdz 1 miljoniem ASV dolāru no izceļotājiem no Kanādas, Lielbritānijas, Šveices un Austrālijas, kas to padarīja par vienu no vislabāk finansētajām teroristu grupām pasaulē. Vienā no ziņojumiem ir uzsvērts, ka ar izspiešanas prasību izceļotājiem no viņu biznesa darbības tika pieprasīta nauda līdz 100 000 Kanādas dolāru un 100 000 britu mārciņu Kanādā un Lielbritānijā un tikpat augstas summas Francijā un Norvēģijā.

Noziedzīgo darbību dažādie veidi

Teroristu finansētāju oportūnisms tiek īpaši parādīts ar gadījumiem, kur aizdomās turētie plūstoši pārgāja no viena nozieguma veida uz citu. Viena grupa, kā tika konstatēts, bija atbildīga par izdarīto zādzību ar ielaušanos, personas datu zādzību un kredītkaršu krāpšanu finansējuma iegūšanai.

Drošo patvēruma teritoriju, mazattīstīto valstu un valstu – sponsorētāju loma

Vai nu izmantojot efektīvas juridiskās kontroles trūkumu, iecietību pret teroristu organizācijām un viņu darbību vai aktīvi atbalstot teroristu organizācijas, drošo patvērumu teritorijas, mazattīstītās valstis un valstis - sponsorētājas rada labvēlīgu vidi vai pat sniedz atbalstu teroristu organizācijām.

Drošo patvērumu teritorijas, mazattīstītās valstis un valstis - sponsorētājas mūsdienās teroristu organizācijām turpina sniegt izšķirošu līdzekļu atbalstu, ieskaitot no teritorijām Somālijā, Irākā un Pakistānas-Afganistānas pierobežā.

Drošo patvērumu teritorijām un lielākos gadījumos vājai jurisdikciju kontrolei, valsts iecietībai vai atbalsta sniegšanai teroristu organizācijām ir svarīga loma, papildus teroristu finansējuma iegūšanai, arī tam kā teroristi pārvieto un izlieto finansējumu.

Teroristu finansējuma pārvietošana

Pavisam eksistē trīs galvenās metodes kā teroristi pārvieto savu naudu vai pārved finanšu līdzekļus. Pirmo metode ir izmantojot finanšu sistēmu, otrā ir saistīta ar skaidrās naudas fizisku pārvietošanu (piemēram, izmantojot skaidrās naudas kurjerus) un trešā ir saistīta ar starptautiskās tirdzniecības sistēmas izmantošanu. Bieži teroristu organizācijas ļaunprātīgi izmanto alternatīvās maksājumu sistēmas (AMS), labdarības organizācijas vai citus sev pakļautos uzņēmumus, lai noslēptu viņu izmantotās minētās trīs metodes līdzekļu pārvietošanai. Teroristu organizācijas izmanto visas trīs metodes, lai spētu izpildīt gan notiekošās operācijas, gan realizētu citas specifiskās darbības. Visas trīs metodes tālāk tiks iztirzātas.

Teroristu tīklu izmantotā organizatorisko struktūru daudzveidība, darbības paņēmieni pastāvīgā attīstība kā atbilde uz starptautiskajiem pasākumiem un teroristu finansēšanas oportūnistiskā daba to kopumā padara apgrūtināšu spēju identificēt iemīļotākās vai visbiežāk izmantotās pārvietošanas metodes. Regulāra finansēšana, lai uzturētu grupas darbības spēju, ir visvieglāk realizējama, izmantojot parasto banku sistēmu – tā kā nauda, kas tiek pārsūtīta no vienas valsts uz otru, var tik maskēta kontos aiz viltus personu datiem; labdarības organizācijās vai uzņēmumos noslēpjot naudas galīgo saņēmēju, bet citi naudas pārvietošanas veidi tiek izmantoti īpašiem nolūkiem vai lai noslēptu teroristu finanšu kustības takas.

Literatūra, kas kopš 2001.gada pēta teroristu finanšu jautājumus, uzsver lielo pielāgošanos un pretdarbību kādu teroristi izmanto, lai izpildītu savas finansēšanas

vajadzības. Izpētītās lietas tik tiešām parāda, ka atbilde uz jautājumu „Kā teroristi iegūst un pārvieto finansējumu?” ir „Jebkādā veidā viņiem iespējamā veidā”.

Konkrētie gadījumi parāda kā daudzās situācijās terorisma finansējuma iegūšana, pārvietošana un izlietošana var būt īpaši diskutabla, jo gandrīz nemaz neatšķiras no ikdienas finanšu darbības. Teroristu finansēšanas identifikācija un sagraušana ir dabiski grūtāk tad, kad iestādes tiek pretstatītas „neformāliem” atbalsta tīkliem, kas nedarbojas kā daļa no labi strukturētām organizācijām ar skaidri izveidotām lomām un saitēm. Šādos apstākļos saites starp finanšu darbību un teroristu darbību kļūst arvien necaurredzamākas un maskēšanas priekšmetus arvien grūtāk nākas identificēt.

Pieredze tik tiešām rosina uz to, ka visi pasaulē eksistējošie naudas pārvietošanas mehānismi zināmā mērā ir riskanti. To šobrīd vēsturiski parāda viens no zināmajiem agrākajiem pētījumiem. Tiem visiem kopīgais ir tas, ka līdzekļu izcelsmes valstī saistību starp finanšu līdzekļiem un terorismu var būt ļoti grūti noteikt, jo ar teroristu aktivitātes notiek it visur.

Formālais finanšu sektors

Finanšu institūcijas un regulētie finanšu pakalpojumu sniedzēji veido formālo finanšu sektoru un kalpo kā sava veida vārti, caur kuriem izplūst mazumtirdzniecības un biznesa darījumi. Papildus tam pakalpojumi un produkti, kas ir pieejami formālā finanšu sektorā, kalpo kā līdzekļi finansējuma pārvietošanai teroristu organizāciju atbalstam un finansē terora aktus. Ātrums un vieglums, ar kādu finansējums var tikt pārvietots starptautiskajā finanšu sistēmā ļauj teroristiem tos pārvietot efektīvi un efektīgi un bieži bez to atklāšanas jurisdikcijās vai starp tām. Kombinācijā ar citiem tādiem mehānismiem kā ārzonu juridiskās personas, formālās finanšu institūcijas var sagādāt teroristiem vajadzīgo piesegu, lai veiktu darījumus un legalizētu noziedzīgi iegūtos līdzekļus, kad šāda noziedzīga darbība darbojas kā neatklāta.

Kā to parāda konkrētas lietas naudas un vērtību pārvešanas mehānismi ir pierādījuši sevi kā īpaši pievilcīgus teroristiem to darbības finansēšanai. Šo mehānismu diapazons ir no liela apjoma un regulētiem finanšu līdzekļu pārvešanas mehānismiem formālajā finanšu sektorā līdz maza apjoma alternatīvajām maksājumu sistēmām. Finansējuma pārvedums ir jebkurš finanšu darījums, kuru veic persona finanšu institūcijā ar elektroniskajiem līdzekļiem ar nolūku darīt naudas summu pieejamu personai citā finanšu institūcijā. Šāds pārskaitījuma nozīmes apraksts tika lietots FATF 2001.gada oktobrī, apstiprinot Speciālo rekomendāciju VII, kura paredz, ka pārskaitījumam ir pievienojama pilna paredzētā informācija par naudas nosūtītāju.

Vairāku terorisma lietu analīze atklāja, ka radikālās grupas, tāpat arī ar teroristu organizācijām saistītās personas, naudas nosūtīšanai un saņemšanai tika lietojušas reģistrētus un visā pasaulē darbojošos naudas pārsūtīšanas kompāniju tīklus. Šie darījumi deva iespēju iestādēm attīstīt plašāku izpratni par šo personu galvenajiem kontaktiem un viņu darbības plašumu. Izveidojot publisko – privāto partnerību ar naudas pārsūtīšanas organizācijām, ir bijusi iespēja iegūt vērtīgu finanšu izlūkošanas

avotu par teroristu tīkla veiktajām darījumu operācijām visā pasaulē. Naudas pārsūtīšanas iestādēm ir pienākums pierēģistrēt to personu identitātes datus, kura sūta naudu no valsts A un kura saņem naudu valstī B - saskaņā ar FATF Speciālo rekomendāciju VII. Šie dati sevi ir pierādījuši kā lielisku ieguldījumu kopējā terorisma finansēšanas analīzē.

Maksājumu sistēmas tehnoloģiju attīstībai ir bijusi divu veidu ietekme uz teroristu finansētāju un naudas atmazgātāju šādu sistēmu potenciāli ļaunprātīgu izmantošanu. Elektroniskās maksājumu sistēmas dod tiesību aizsardzības iestādēm lielāku iespēju sekot atsevišķiem darījumiem ar esošo elektronisko ierakstu palīdzību, kas var tikt automātiski ģenerēti, saglabāti un/vai pārsūtīti līdz ar darījumu. Kaut gan šī attīstība izveidoja arī situāciju, kas var būt pievilcīga arī potenciālajam teroristam vai naudas atmazgātājam. Piemēram, finanšu līdzekļu pārvešanas pieaugošais ātrums un apjomi, nesekojot konsekvantai standartu piemērošanai – tādu kā Speciālā rekomendācija VII - neregēģistrējot šādu darījumu būtiskāko informāciju, nesaglabājot ierakstus, un nenododot šādu nepieciešamo informāciju līdz ar darījuma informāciju, var radīt šķērslī izmeklēšanas iestādes spējai izsekot konkrētus darījumus.

Tirdzniecības nozare

Starptautiskā tirdzniecības sistēma ir plašas amplitūdas riska objekts un tās ievainojamība dod iespēju teroristu organizācijām pārvest vērtības un preces ar šķietami legītimu tirdzniecības plūsmu. Pēdējās desmitgadēs starptautiskā tirdzniecība ir augusi ievērojami: globālās preču tirdzniecības apjomi pārsniedz 9 triljonus ASV dolāru gadā un globālais pakalpojumu tirgus aptver vēl papildus 2 triljonus ASV dolāru. Tirdzniecības sistēmā izmantotās naudas atmazgāšanas īpašās metodes un līdzekļi tika aprakstīti FATF 2006.gada Tipoloģiju ziņojumā par uz tirdzniecību bāzētu naudas atmazgāšanu, kaut gan teroristu finansēšana nebija šā darba centrālais jautājums. Terorisma finansēšanas nolūkos tirdzniecības sistēmas izmantošanas īpašo metožu un līdzekļu tālāka izpēte varētu palīdzēt attīstīt pasākumus šādu darbību identificēšanā un apkarošanā.

Skaidrās naudas kurjeri

Skaidrās naudas fiziska pārvietošana ir viens no ceļiem kā teroristi var pārvietot finansējumu nesastopot finanšu institūcijās esošās AML/CFT drošības garantijas. Ir bijuši paziņojumi, ka dažas grupas skaidro naudu konvertējušas tādās augstas vērtības un grūti izsekojamās precēs kā zelts vai dārgakmeņi, lai šādu līdzekļu pārvietošana notiktu ārpus finanšu sistēmas.

Teroristu operāciju apkarošana ir parādījusi, ka skaidrās naudas kurjeri bija pārveduši vērtības uz vairākām valstīm Vidējos Austrumos un Dienvidāzijā. Tiešie lidojumu reisi tika lietoti vienkāršiem pārvedumiem, kaut gan vairāk izsmalcinātās shēmās daudzi skaidrās naudas kurjeri izmantoja netiešos lidojumu reisos un valūtas maiņas operācijas.

Skaidrās naudas kustībai pāri robežai tiek dota priekšroka valstīs, kur bankas elektroniskie norēķini, joprojām ir attīstības sākuma stadijā vai tauta tos maz lieto. Lielā daļā Āfrikas un Vidējo Austrumos sabiedrība izmanto skaidro naudu un tā dabiski pakļauj sevi skaidrās naudas plūsmām ar alternatīvo maksājumu sistēmu un kurjeru izmantošanu. Daudzu terorisma lietu analīze ir parādījusi, ka skaidrās naudas kurjeri ir aktīvi pat Eiropā un starp valstīm ar labi funkcionējošām finansiālajām sistēmām. Vairākumā gadījumu kurjeri ir iesaistījušies tādas naudas pārvietošanā, kas iegūta ārpus finanšu sistēmas un turēta ārpus tās, lai izvairītos no atklāšanas.

Naudas pārvietošana ar skaidrās naudas kurjeriem var būt dārga, salīdzinot ar pārskaitījumiem. Tā kā leģitīmās finanšu institūcijas pastiprina savu praksi likuma prasību izpildē, tā ir kļuvusi par pievilcīgu finanšu pārvietošanas metodi bez pēdu atstāšanas auditam. Kad pārrobežu naudas pārvedumi ir aizliegti, naudas izcelsme un gala izlietojums var nebūt zināmi. Teroristu vajadzībām iegūtā un pārvietotā skaidrā nauda var būt ļoti mazās summās – padarot tās atrašanu un konfiskāciju apgrūtināšu.

Alternatīvo maksājumu sistēmu (AMS) izmantošana

Teroristi izmanto alternatīvās maksājumu sistēmas to ērtības un vieglās pieejamības dēļ. AMS vājās un necaurredzamās dokumentēšanas dēļ ir vēl vairāk pievilcīga un daudzās teritorijās kopumā var būt mazāk stingras regulatora uzraudzības objekts. Lai gan FATF standarti paredz daudz pastiprinātāku kontroli pār šādu pakalpojumu sniedzējiem, anonimitātes līmenis un ātrums, ar kādu šādu sistēmu servisa piedāvājums tiek pasniegts, padara to par teroristu privilēģētu mehānismu. Dažos izplatības tīklos ir arī kulturāli un pragmatiski iemesli šādu pakalpojumu izmantošanai: daudzu izcelsme ir no šīm teritorijām vai arī tās kontrolē teroristu struktūras un banku infrastruktūra ir vāja vai arī praktiski neeksistē. Teroristu finansēšanā AMS loma var būt kā finansējuma „gala saņēmēju” vieta, t.i. līdzeklis, ar kuru jauns vai uzkrātais finansējums tiek nodots teroristu operatīvajām grupiņām.

Labdarības un bezpeļņas organizāciju izmantošana

Teroristu organizācijām labdarības organizācijas ir pievilcīgas kā finansējuma pārvietošanas līdzekļi. Visā pasaulē ir daudzi tūkstoši leģitīmu labdarības organizāciju, kas kalpo visas sabiedrības interesēm un bieži pārsūta finansējumu uz vai no lielās grūtībās nonākušām pasaules daļām. Teroristu ļaunprātīgā labdarības nozares izmantošana ir iekļāvusi sevī leģitīmus darījumus, lai noslēptu teroristu naudas kustību tai pašā virzienā; kā arī ar teroristu organizācijām saistītu labdarības organizāciju veikto visas labdarības nozares plašu izmantošanu. Labdarības nozares rīcībā esošais milzīgais finansējuma un citu līdzekļu apjoms nozīmē, ka pat procentuāli nelielas tā daļas novirzīšana terorisma atbalstam veido nāvējošu problēmu.

Starptautiskā atbilde terorisma finansēšanai

Šī ziņojuma sadaļa koncentrēti apraksta kā pasaules atbildes reakcija konkrēti novērtē teroristu finansēšanas raksturojumu, kas tiek dots šā ziņojuma 2. daļā. Šī sadaļa sākas ar teroristu finansēšanas novēršanas loģikas izskaidrojumu un pēc tam apraksta kā starptautiskā sabiedrība ir attīstījusi un piemērojusi starptautiskos standartus dažādu finansēšanas avotu, kanālu un teroristiem nodotā finansējuma izmantošanas sagraušanā. Visbeidzot šī sadaļa beidzas ar diskusiju par finanšu informācijas izmantošanu, lai identificētu un apkarotu teroristu finansēšanu un terorismu daudz plašāk. Kopumā šī sadaļa uzsver konkrētu starptautisko standartu nozīmību un atbilstību cīņai ar terorisma finansēšanu un identificē vājās vietas, kur pasaules atbilde reakcija uz teroristu finansēšanas īpašiem aspektiem varētu tikt pastiprināta.

Teroristu finansēšanas sagraušanas nepieciešamības loģika

Teroristu finansēšanas tīkla sagraušana un likvidēšana ir būtiska terorisma apkarošanā. Teroristu organizāciju dažādās prasības pēc finansējuma veido stingru loģiku, lai lūkotu sagraut terorismu, slāpējot finansējuma plūsmas uz visām ar teroristiem saistītajām aktivitātēm. Šo plūsmu aizliegums pēc kāda laika var mazināt teroristu grupu rīcības spējas, ierobežot viņu spējas uzsākt uzbrukumus, palielinās viņu darbības izmaksas un ienesīs risku un nenoteiktību viņu operācijās, kas varētu būt tādi taktiski labumi, kā:

- Kaitējums morālei, vadībai un leģitimitātei visā tīklā.
- Piespiedīs teroristu grupas pārcelt darbību uz reģioniem, kur viņi ir vājāki, ieskaitot tos reģionus, no kuriem viņi citādi būtu izvairījušies.

Speciālo uzbrukumu izjaukšana ar specifisku darījumu aizliegumu rādās būt ļoti pievilcīga. Nesenie uzbrukumi parāda, ka viņi var tikt vadīti arī ar mazām izmaksām, lietojot leģitīmu finansējumu un bieži bez aizdomīgas finansiālās darbības.

Tomēr, uzbrukumu tiešās izmaksas ir tikai daļa no teroristu organizācijas vajadzībām pēc finansējuma. Finanšu plūsmu uz teroristu organizācijām izjaukšana ierobežo propagandai, rekrutēšanai, darbības sekmēšanai utt. pieejamos resursus, tādējādi izjaucot teroristu spējas visu laiku gatavot un veikt uzbrukumus.

Lielā mērā teroristiem ir nepieciešams finansējums, lai izveidotu „auglīgu augsni” viņu darbības atbalstam - ne tikai īpašu uzbrukumu skaita noturēšanai. Ar teroristiem saistīta finansējuma izjaukšana rada terorismam naidīgu vidi. Pat varas iestāžu vislabākie centieni var būt nesekmīgi specifisku uzbrukumu novēršanā. Tomēr, kad teroristiem pieejamais finansējums tiek ierobežots, viņu vispārējās spējas tiek samazinātas, ierobežojot viņu sniegumu un efektu.

Norobežot teroristus no finansējuma iegūšanas, pārvietošanas un izmantošanas

Šā ziņojuma iepriekšējās nodaļas pētīja teroristu finansējuma ieguves, pārvietošanas un izmantošanas dažādos veidus. Teroristi pielieto leģitīmas un

kriminālas metodes viņu organizatorisko un operatīvo pasākumu finansēšanai. Starptautiskā reakcija koncentrētā veidā atbild uz katru no šīm metodēm.

Teroristu iesaistīšanās noteikšana it kā leģitīmā finansiālā darbībā pieprasa finanšu institūcijām veikt FATF standartu piemērošanu ar striktu principa „pazīsti savu klientu” un klientu izpēti due diligence politikas un procedūru realizēšanu. Tie ir pamats ziņošanai par aizdomīgiem darījumiem, kas var norādīt uz terorismu atbalstošu noziedzīgu darbību.

Lai palīdzētu finanšu institūcijām apkarot teroristu finansēšanu, jurisdikcijām noteikti ir jāpieņem konkrēti pasākumi. Tajos jāiekļauj mērķtiecīgu finanšu sankciju programmu ieviešana, ievainojamāko nozaru aizsardzība, ieskaitot labdarības nozari un naudas - pakalpojumu biznesa nozari, mudinot uz efektīvu ziņošanu par aizdomīgām darbībām.

Mērķtiecīgas finansiālās sankcijas

FATF Speciālā Rekomendācija III (SRIII) uzdod valstīm attīstīt un ieviest mērķtiecīgu finanšu sankciju režīmu, kas bez kavēšanās līdzekļus identificē, iesaldē un aizliedz darīt finansējumu pieejamu noteiktiem teroristiem un viņus atbalstošajiem tīkliem. Šīs prasības ir nepieciešamas, lai atņemtu teroristiem un teroristu tīkliem iespējas vadīt turpmākās teroristu darbības un pārvaldīt viņu infrastruktūru un operācijas. SRIII piemītošais novēršanas mērķis pieprasa valstīm noteikt teroristu tīkla atbalsta elementus atbilstoši saprātīgam pierādījumu standartam.

Ievainojamāko nozaru aizsargāšana

Formālais finanšu sektors

Jurisdikciju pienākums ir aizsargāt savas finanšu nozares no naudas atmazgāšanas un terorisma finansēšanas. Šai nolūkā FATF Speciālā Rekomendācija VII tika izveidota ar mērķi novērst teroristu un citu kriminālo personu brīvu pieeju pārskaitījumiem finansējuma pārvietošanai un šādu ļaunprātību noskaidrošanu, kad tās notiek. It īpaši tā paredzēta nodrošināt, lai pamatinformācija par pārvedumu nosūtītājiem nekavējoši ir pieejama: 1) atbilstošām tiesību aizsardzības un/vai prokuratūras iestādēm, lai palīdzētu tām teroristu un citu noziedznieku atrašanā, izmeklēšanā un saukšanai pie atbildības un teroristu un citu noziedznieku iegūto līdzekļu izsekošanā; 2) finanšu izlūkošanas vienībām neparastas vai aizdomīgas darbības analīzei un informācijas tālākai nodošanai, ja tas ir nepieciešams, un 3) gala beneficiārajām finanšu institūcijām, lai atvieglotu par aizdomīgiem darījumiem to identifikāciju un ziņošanu.

Labdarības nozare

FATF Speciālā rekomendācija VII izklāsta prasību saturu, kas paredzēts bezpeļņas/labdarības nozares aizsardzībai, nodrošinot, ka teroristu organizācijas tās ļaunprātīgi neizmanto: (1) uzdodot par leģitīmiem uzņēmumiem; (2) izmantojot

leģitīmus uzņēmumus kā teroristu finansēšanas kanālus; vai (3) noslēpjot vai nomaskējot leģitīmam nolūkam domāta finansējumu slepenu novirzīšanu teroristu vajadzībām.

Lai tuvotos šim mērķim, FATF ir izveidojusi efektīvu 4 - daļēju pieeju, lai identificētu, novērstu un apkarotu teroristu veiktu labdarības organizāciju ļaunprātīgu izmantošanu, to fokusējot uz : 1) labdarības nozares veidošanu, 2) nozares uzraudzību vai monitoringu, 3) informācijas vākšanu un izmeklēšanu par teroristiem un viņu tīkliem, kas ļaunprātīgi izmanto labdarības nozari, un 4) starptautisko iesaisti, lai aizsargātu nozari globāli.

Skaidrās naudas kurjeri

FATF Speciālā Rekomendācija IX tika izveidota ar mērķi, lai nodrošinātu, ka teroristi un citi noziedznieki nevar izvairīties no finanšu tirgus kontroles ar fizisku skaidrās naudas un apgrozāmo uzrādītāja finanšu instrumentu (turpmāk - AUF) pārvešanu pāri robežām. It īpaši tas ir domāts, lai nodrošinātu, ka valstīs ir pasākumi, lai: 1) atklātu skaidrās naudas un AUF pārvietošanu pāri robežai, 2) apturētu vai arestētu skaidro naudu un AUF, kas tiek turēta aizdomās par saistību ar teroristu finansēšanu vai naudas atmazgāšanu, 3) apturētu vai arestētu skaidro naudu un AUF, kas ir nepatiesi deklarēti vai uzrādīti, 4) piemērotu atbilstošas sankcijas par nepatiesu deklarēšanu vai uzrādīšanu un 5) padarīt par iespējamu skaidrās naudas un AUF, kas ir saistīti ar teroristu finansēšanu vai naudas atmazgāšanu, konfiskāciju saskaņā ar FATF 3. Rekomendāciju un Speciālo Rekomendāciju III.

Ziņošana par aizdomīgiem darījumiem

Finanšu informācijai – ieskaitot, to kas saņemta ar ziņojumiem par aizdomīgiem finanšu darījumiem, ir centrālā loma teroristu finansēšanas un teroristu finansējuma kustībā caur finanšu sistēmu identificēšanā.

Tiek veltītas pūles, lai izvērtētu terorisma apkarošanas iestāžu veiktās darbības pieredzi un izveidotu galvenos „brīdinājuma signālus” vai „pazīmes”, kas norādītu, ka konkrētajam darījumam piemīt terorisma finansēšanas risks. Teroristu finansiālo aktivitāšu dažādība un daudzveidība padara to par potenciāli iespējamu izpētei.

Neskatoties uz iespējām arvien vēl attīstīt vispārējus indikatorus, kas liecinātu par teroristu finansēšanas darbībām, finanšu institūcijas var tomēr identificēt neparastas pazīmes par darījumiem, kas varētu mudināt sākt aizpildīt ziņojumu par aizdomīgu darījumu. Kaut gan tas finanšu institūcijām varētu nebūt šķietami steidzami, ziņošana par lielām skaidrās naudas summām, elektroniskajiem pārvedumiem un pārrobežu skaidrās naudas darījumiem varētu sniegt tiesību aizsardzības institūcijām informāciju par teroristu darbībām.

Valstu varas iestādes, daloties pieredzē, var palīdzēt finanšu nozarei tās pūlēm identificēt un novērst teroristu finansēšanu. Finanšu informācija viena pati var nebūt pietiekoša, lai identificētu teroristu finansēšanas darbības. Tomēr kombinēta ar

preterorisma izlūkošanas informāciju, kas ņemta no dažādu teroristu darbības veidu un teroristu tīklu uzraudzības, finanšu informācija var norādīt finanšu institūcijām jau uz konkrētām iespējamām teroristu darbības pazīmēm, vai tie izmanto finansējuma leģitīmos vai kriminālos avotus. Vēl plašāk, efektīvu informācijas apmaiņu starp valsts un privāto sektoru FATF tika norādījusi kā vienu no pieciem augsta līmeņa principiem naudas atmazgāšanas un teroristu finansēšanas izpētes uz risku bāzētas pieejas veidošanā.

Mūsdienu finansiālie standarti pieprasa, lai finanšu institūcijas saglabā modrību attiecībā pret brīdinošiem finanšu ļaunprātīgas izmantošanas signāliem un ziņotu finanšu izlūkošanas dienestiem par aizdomīgām darbībām. Savukārt FIU integrē no finanšu institūcijām savāktu informāciju ar tiesību aizsardzības iestāžu un izlūkošanas devumu. Tāpēc FIU ir iespējams identificēt terorisma finansēšanu kaut gan finanšu institūcijām pašām vispār nav iespējams atrast saiknes starp aizdomīgu darbību un terorismu.

Sekojošais uzskaitījums norādīs uz darbībām, par kurām visbiežāk ir ticis ziņots kā par aizdomīgām un pazīmēm, kuras visbiežāk figurējušas FIU materiālos:

1. Visbiežāk ziņotās aizdomīgās darbības -
  - 1.1. Neparasta biznesa darbība;
  - 1.2. Nav iespējams noteikt finansējuma avotu;
  - 1.3. Daudz iemaksu dažādās filiālēs;
  - 1.4. Trešo personu veiktas iemaksas ASV dolāros;
  - 1.5. Pēc iemaksām seko naudas pārvedumi;
  - 1.6. Regulāri naudas pārvedumi uz īpašām teritorijām/kontiem;
  - 1.7. Lielas skaidrās naudas iemaksas.

(Avots: Kanāda)

2. Visbiežāk sastopamās teroristu finansēšanas pazīmes FIU materiālos:
  - 2.1. Finansējuma nosūtīšana vai saņemšana ar starptautiskajiem pārvedumiem uz vai/un no īpaša riska teritorijām;
  - 2.2. Netipiska biznesa/konta darbība;
  - 2.3. Labdarības vai tai līdzīgas organizācijas saistība ar darījumiem;
  - 2.4. Liela apjoma skaidrās naudas darījumi;
  - 2.5. Informācija par kontu turētāju darbībām atrodama masu medijos

(Avots: Kanāda)

Finanšu informācija

FATF 40 Rekomendāciju un 9 Speciālās rekomendāciju (tulkotāja piezīmekopš 2012.gada februāra , apvienojot abus minētos dokumentus, FATF izdevusi jaunu normatīvo dokumentu – 40 Rekomendācijas) pieņemšana veido stingru bāzi, uz kuras pamata nepieciešams vākt finanšu informāciju. Šīs finanšu informācijas sasaistīšana

ar plašāku pretterorisma informāciju, ieskaitot izlūkošanas informāciju, ikvienas valsts līmenī var izrādīties visefektīvākais finanšu informācijas izmantošanas veids teroristu darbības identificēšanai.

Finanšu informācija ir kļuvusi par vienu no visspēcīgākajiem izmeklēšanai un izlūkošanai pieejamajiem līdzekļiem. Tā kā nauda plūst caur finanšu sistēmu, tā atstāj pārbaudāmu kanālu, kas daudzos gadījumos norāda uz nelikumīgu darbību, norāda atbildīgo, un lokalizē noziedzīgos līdzekļus, kas var tikt atgūti. Līdz ar starptautiski atzītu naudas atmazgāšanas un teroristu finansēšanas standartu attīstību finanšu institūcijas un citu noteiktie ne - finanšu uzņēmumi ir spēruši soļus, lai izpētītu savus klientus un saglabātu ierakstus. Finanšu informācijas vērtība pretteroristu izmeklēšanās pēdējos gados ir dramatiski pieaugusi.

Pieminētās lietas norāda uz FIU iesniegto ziņojumu par aizdomīgiem darījumiem izmeklēšanas vērtību - ieskaitot to, kuri sākotnēji nebija saistīti ar teroristu finansēšanu. Izmeklēšanas izmanto informāciju par agrākajiem darījumiem un no aizdomās turēto kontu notiekošās uzraudzības. Finanšu ziņojumu citi veidi (ieskaitot par lieliem skaidrās naudas darījumiem, naudas pārvedumiem un pārrobežu skaidrās naudas kustību) var ievērojami palielināt izmeklētājiem pieejamo finanšu informācijas apjomu.

Finanšu informācija šobrīd tiek lietota kā daļa no tā pierādījumu apjoma, kas sasaista noziedzniekus un teroristus ar kontu. Tai ir arī galvenā loma izlūkošanā – piemēram, dodot iespēju tiesību aizsardzības iestādēm:

- Skatīties atpakaļ, saliekot kopā to kā noziedzīgā vai teroristu savvērestība izveidojās un kādos termiņos tā notika;
- Paskatīties visapkārt, identificējot vai apstiprinot saistības starp personām un ar noziedzīgu savvērestību saistītām darbībām, pat visā pasaulē – bieži paverot jaunus izmeklēšanas apvāršņus;
- Skatīties uz priekšu, identificējot noziedzīgo vai teroristisko gatavošanās darbību brīdinošās zīmes.

Finanšu informācija ir īpaši piemērota šiem uzdevumiem un tas ir relatīvi nepārprotami, ka lietojot tehnoloģijas, tā viegli var tikt apstrādāta un viegli pieejama ar nelielu taustiņa uzspiedienu.

Skatoties atpakaļ: finanšu izmeklēšana seko terora aktiem

Teroristu atstāto „finanšu nospiedumu” izmantošana bieži dod izmeklētājiem detaļas par to kā, kad un kur teroristu uzbrukumi bija pieņemti, plānoti un tika izpildīti. Finanšu informācija ir pierādījusi sevi kā uzticamu pagātnes izpētes avotu, kurš pieejams izmeklētājiem pat tad, kad visi teroristi ir miruši viņu veikto uzbrukumu laikā.

Skatoties visapkārt: finanšu izlūkošanas loma pretterorisma izmeklēšanu procesos

Konvencionālā izmeklēšanas tehnika paļaujas uz telekomunikācijas kontaktu identifikāciju, lai nodibinātu kur tieši pastāv saistības starp indivīdiem un grupām. Sekojot naudai var iegūt līdzīgu informāciju. Finanšu izlūkošana var tikt izmantota, lai identificētu teroristu aktivitātes un ir jālieto, lai izsekotu saistības ar citām personām un grupām vai netieši - metožu un pieeju salīdzināšanai. To izmantojot, papildus finanšu izlūkošanas pasākumi var identificēt tos, kuri citādi paliktu neatklāti. Tas samazina teroristu uzbrukumu panākumus.

Skatoties uz priekšu: pazīmju identificēšana par uzbrukumiem nākotnē

Tas ir tik pamudinoši tikai no finansiālās darbības vien identificēt teroristu savvērestību sagatavošanās procesā. Tomēr savlaicīga iesaistīto finanšu faktoru konstatēšana var spēlēt būtisku lomu par teroristu nākotnes darbību liecinošo pazīmju identificēšanā.

Terorisma finansēšanas novēršanas un apkarošanas likumsakarības

Kā jau šis ziņojums detalizē, teroristu vajadzības pēc finansējuma var būt nozīmīgas. Daži nesenie uzbrukumi tika veikti ar zemām izmaksām, bet papildus uzbrukumu veidošanas tiešajām izmaksām mūsdienu teroristu grupas pieprasa finansējumu plašai darbībai organizācijas un tās ideoloģijas uzturēšanai un attīstībai. Teroristu finansēšanas identificēšana un sagraušana veido terorismam naidīgu vidi, palīdzot ierobežot teroristu vispārējās spējas. Teroristi iegūst un pārvieto finansējumu lietojot dažādas metodoloģijas; no kurām katra var tikt risināta ar dažādiem līdzekļiem.

Kopumā, teroristu organizācijas var iegūt finansējumu no : leģitīmiem avotiem, ieskaitot labdarības organizāciju ļaunprātīgu izmantošanu; noziedzīgā ceļā; vai valstīm sponsoriem un darbībām mazattīstītās valstīs vai citās droša patvēruma vietās.

Leģitīmie avoti: Teroristu organizācijas saņem ievērojamu atbalstu un finansējumu no un caur leģitīmiem avotiem, ieskaitot labdarības organizācijas, biznesu un daudzus gadījumos ar pašfinansēšanos no nodarbinātības ienākumiem, uzkrājumiem un sociālās palīdzības maksājumiem – metodes, kas visādi citādi neradītu bažas tāpēc, ka tās parādās kā leģitīmas. Lietu izpēte uzsver izlūkošanas vērtīgumu, nosakot vai šķietami leģitīma darbība tiek izmantota terorisma finansēšanai.

Noziedzīgās darbības: Teroristu grupas arvien vairāk pievēršas finansējuma alternatīvajiem avotiem, ieskaitot tādas kriminālās darbības kā ieroču kontrabanda, naudas atmazgāšana, cilvēku nolaupīšana ar izpirkuma maksu, izspiešana, rekets un narkotiku kontrabanda. Teroristu noziedzīgās darbības finansējuma iegūšanā ir diapazonā no sīkām krāpšanām līdz organizētai noziedzībai.

Valstis - sponsori: Droša patvēruma teritorijas, mazattīstītas valstis un valstis-sponsori mūsdienās turpina būt par teroristu organizāciju būtiskiem atbalsta punktiem. Drošas patvēruma teritorijas un vairākos gadījumos vāja juridiskā kontrole, valsts iecietība vai pat atbalsts teroristu organizācijām ir svarīgi apstākļi, kādos teroristi pārvieto un izlieto finanses, papildus arī to lomai teroristu līdzekļu iegūšanā.

Pavisam ir trīs galvenās metodes, ar kurām pārvieto naudu vai pārved vērtības: ar finanšu sistēmas izmantošanu, ar naudas fizisku pārvietošanu (piemēram, ar skaidrās naudas kurjeru izmantošanu) un ar starptautisko tirdzniecības sistēmu. Teroristu organizācijas izmanto visas trīs metodes naudas pārvietošanai, lai noslēptu tās izcelsmi un integrētu formālajā ekonomikā. Bieži teroristu organizācijas ļaunprātīgi izmanto alternatīvās maksājumu sistēmas, labdarības organizācijas vai citus sev pakļautus uzņēmumus, lai maskētu šo trīs metožu izmantošanu vērtību pārvietošanai. FATF ir izskatījusi visas šīs jomas, lai gan FATF šobrīd nav rekomendācijas par tirdzniecības ļaunprātīgu izmantošanu naudas atmazgāšanai un teroristu finansēšanai.

FATF sākotnējā darbā par teroristu finansēšanu koncentrējās uz naudas atmazgāšanā un teroristu finansēšanā izmantoto metožu līdzībām. Jo īpaši šī pieeja uzsvēra naudas atmazgāšanas un teroristu finansēšanas līdzīgās vajadzības slēpt finanšu resursus un darbības no valsts varas iestāžu detalizētas izpētes un līdzīgu līdzekļu lietošanas atsevišķos gadījumos. Kopš 2001.gada FATF un izlūkošanas struktūru pieredze un veiktie pētījumi ir parādījuši, ka naudas atmazgāšana un teroristu finansēšana ir dažādas darbības un ka pasākumi, kuri ar panākumiem veikti naudas atmazgāšanas atklāšanā un novēršanā, paši par sevi ir mazāk efektīvi teroristu finansēšanas novēršanā bez papildus informācijas pievienošanas.

FATF 40 Rekomendāciju un 9 Speciālo rekomendāciju piemērošana veido būtisku pamatu finanšu informācijas apkopošanai. Šīs informācijas sasaistīšana ar vēl plašāku informāciju par terorisma apkarošanu, ieskaitot izlūkošanu, valsts līmenī ir parādījusi kā visefektīvāko teroristu darbības identificēšanā.

Šis ziņojums norāda uz vajadzību pēc ilgstošas, stingras apņemšanās sekot FATF standartiem. FATF Speciālās Rekomendācijas ir svarīgākais līdzeklis ar teroristu darbībām potenciāli saistītas finanšu informācijas savākšanā un šo darbību sagraušānā. Lai identificētu, atturētu, un sagrautu teroristu finansēšanu, ir daudzi īpaši tieši valstīm veicami pasākumi, lai izveidotu saskaņā ar FATF starptautiskajiem standartiem panākumiem bagātu teroristu finansēšanas apkarošanas sistēmu.

26.03.2013.

Sagatavoja Kontroles dienests

